

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ SĂPTĂMÂNALĂ

REDACTIA ȘI ADMINISTAȚIA

B-dul Academiei, 3,
BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 10 lei
În străinătate 12 »

ÎN SEMINAR

Popescu V. Nicolae și Ionescu S. Dumitru sunt dintr'un sat și în acelaș an la seminar. Popescu, băiatul popei din Lădești, intrase greu în școală, abia trecea dintr'o clasă în alta și poate că și el se mira câteodată cum de a ajuns până în clasa patra.

Părintele Andrei îl lăsase să mai repete cursul primar, mai căzuse de vre-o două ori la examenul de admitere, așa că era măricel băiatul și se învățase la țigări încă de la început. Când eșia în oraș, o prăjitură la cofetăria „Unirea“ din strada Carol, o bere la „Ogrezeanu,, pe ascuns, bilet de tramvai ca să nu piardă ora mesii, dacă se întâmplă să se rătăcească prin mahala la cunoscuți... repede se cheltuiau banii și V. Nicolae, cum îi spuneau băeții prescurtat, trebuia să ticluiască altă scrisoare acasă.

Scumpii mei părinți,

Aflați că din mila omnipotentului creator eu sunt sănătos, cu școala merg bine, ceea ce vă doresc și d-voastră asemenea. Doresc ca această mică epistolă să vă întâmpine în momentele cele mai fericite ale vieții d-voastră.

Tată, vei ști că în cursul acestei săptămâni am fost ascultat la mai multe obiecte și am obținut următoarele note: matematică, nouă (9), religie opt (8), gimnastică zece (10).

La geografie ne-a spus profesorul să cumpărăm atlas de Enrich Kiepert-Gotha (oraș în Germania). Atlasul costă (24) douăzeci și patru de mărci și 75 de fenigi. A zis că cine nu-l are, să nu intre în clasă. O marcă vine 1.25. Fă și d-ta socoteala și trimete cu mandat...

Părintele avea poșteni credincioși, săritori la clăci, doritori de sfestâni și trimetea bani băiatului. Rar de întârzia câteva zile. De câte ori îi număra factorului pe masă, oîta uitându-se la argintul făcut teanc și la fișurile de gologani, adunați ban cu ban, sărbătorile, la mir.

Știa Sfintia sa, că băiatul nu prea spune drept din partea notelor. Dar se gândea părintele: numai jumătate să fie așa din ce scrie băiatul și o să poată să-l aducă popă în sat, să-l lase moștenitor în casă și la dar.

În ziua când a primit scrisoarea, era dispus. Se întâmplaseră trei morți tot bune că, de, așa e lumea: bucuria unora, necazul altora.

În primărie a citit-o și văzând că nu-l întreabă nimeni, a zis tare.

— Primii și eu scrisoare de la băiat.

Ion Bălan, tatăl lui Ionescu S. Dumitru, aștepta să ia corespondența s'o împartă prin sat și aude vorba părintelui Andrei.

— Taci, părinte! Ce mai fac copiii noștri?

Părintele nu vorbea mult cu Bălan despre copiii lor. El, vătășel, să aibă băiatul în seminar! Nu prea merge. Mai ales că ar putea, la vreme, să discute locul fiului său. Pe urmă Ionescu S. Dumitru învâta bine și părintele simtea cum îi tremură barba fir cu fir, când scotea Bălan din curea o hârtie mototolită și citea notele copilului: 8, 9, 7, 9, 8...

Acum era vesel și s'a întors către servitorul primăriei:

— Mi-a ascultat băiatul la matematică și a obținut nota 9. Uite scrie că le trebuie un atlas de 24 de mărci și 75 de... de... să mai citească odată că uitai, 75 de fenigi, cât o fi aia? o sumă de parale. Îți spuneam eu d-tale că o să te încurci în cheltueli?

Și preoteasa a fost veselă de știre și credea că acum părintele Andrei, când s'o duce în București, n'o să mai bată băiatul. Pentru-că ori de câte ori se ducea Sfîntia sa, afla de câte-o nășărămbă că V. Nicolae a spart un geam, că i s'a scăzut nota la conduită, că pierde solva, dacă n'o îndrepta nota la greacă... Părintele avea barba roșie, ochii cu rețele de vine în albeață și câteva dungi groase pe frunte. În vorbitor, în curte, pe sală, unde s'ar fi aflat, cărpea flăcăului câteva părechi de palme și banii de cheltuială îi lăsa secretarului, care se făcea că-i dă cu împrumut.

V. Nicolae știa mai dinainte. Când venea tată-său în București, căpăta o bătae bună și bani pentru eșit în oraș.

Profesorul de matematică, văzând că n'o scoate la cale cu Popescu V. Nicolae s'a supărat rău într'o zi și a scos un plic din cutia catedrei.

— Rupe o foaie din caet, leneșule!

Băiatul se supune și se pregătește de scris.

— Ascultă să-ți dictez eu! scrie acolo!

Scumpii mei părinți,

Aflați că eu sunt un tâmpit și un leneș și merg foarte rău cu învățătura. Tată, te-am înșelat până acum de mi-ai tot trimis bani. Văd și eu că cheltuiți de geaba. Am mâncat pâinea fraților mei. De aceea să vii să mă iei de la școală. Pune-mă la porci, la altceva. Numai de carte nu sunt bun.

Al d-tale fiu, Popescu V. Nicolae.

— Așa. Ai scris? Și profesorul citește odată pentru control.

Pe urmă îndoeste hârtia, o vîră în plic, lipește capacul, înnuind guma cu vârful limbii și zice băiatului:

— Scrie adresa!

Se supune și aci V. Nicolae, că n'avea încotro. Profesorul ia scrisoarea, o bagă în buzunar și are el grije să-o dea la poștă.

Era cam la vre-o săptămână după întâmplarea cu atlasul și cu

notele bune. Părintele a sărit ca ars. Repede, caii la poștalion și seara a fost la gară.

A doua zi pe la zece dimineața părintele Andrei era în vorbitor. Aștepta să sune clopotul de recreație și n'avea dungile umflate pe frunte. Se potolise în tren și-și făcuse socoteala, că o să facă altceva din băiat și o să-l ia de la școală.

Popescu V. Nicolae era să fugă așa în lume, când l-a anunțat pedagogul de serviciu.

— V. Nicolae, la vorbitor!

Altă dată și se aștepta la papară părintescă... dar acum...? după nenorocita aia de scrisoare, făcută de frică. Când a dat cu ochii de tat-său, avea fiori reci prin carnea de pe față și par'că îl durea rădăcina părului. A rămas lipit lângă ușă cu capul în pământ. Avea ceva din atitudinea vitelului la tăere.

Incepe părintele cu glas încet, să n'audă cei cari mai erau priu colț:

— Fiule, primii scrisoarea ta și am văzut că tu nu ești de carte. De aceea m'am hotărât să nu te mai bat, că e degeaba. (Ăci băiatul ridică puțin ochii și își simte respirarea mai ușoară). Nu te mai bat, băete, și cum scrii și tu, o să te pui la porci, că eu bucățica de la gură am luat-o și ți-am trimes-o aici. Am rupt din zestrea surorilor și ți-am făcut ție uniformă. M'am îndatorat la bancă, de dau o suma de dobândă, să-ți plătesc solva.

Știi cât am cheltuit, până ai intrat aici. Nu poți să înveți, așa e. Nu e dat oricui să aibă patru ochi. Matematică de capu tău nu se lipește, greacă, nu, latină, nici atât. O să ajungem de răsul vătășelului de la primărie, că văzui notele iii-său. El la matematică 7, tu 3; la religie el 10, tu, 6; la latină el 8, tu, 4; la gimnastică tu, 10, el 7. Grozav mai ești la gimnastică! La blestemății, ai? Și părintele simte cum se întăresc dungile pe frunte... la purtare, el 10, tu, 5.

Părintele face o pauză. Se gândește la parohia, care nu va rămănea în familia Sfintiei sale, la Bălan, vătășelul, la răsul lumii și deodată vede împăjejenat.

...Și tu, boule, 5, hai, la purtare! 5, mă? Acolo mai e vorba de învătătură?...

După care a urmat o bătae rudă bună cu moartea și d'atunci V. Nicolae a scăpat de seminar.

I. BOTENI

SERENADĂ

*N'auzi tu cântecu-mi de dor
Încet, cuprins de milă,
Pătruns de-un negrăit amor
Și nesfârșit copilă?*

*Odraslă dulcilor dorinți
Săltând ca o comoară,
Îndreaptă-ți ochii tăi cuminți,
Spre mine îi coboară.*

*O, pleacă-te și-mi dă porunci,
Amorul stă de pază,
Iar mamele își culcă prunci
Și adorând veghează.*

*O clipă cerul s'a deschis,
Umbrindu-te cu-o rază
Și îngerii din paradis
Cerșesc să te mai văză.*

*Icoana lunii sus pe cer,
Din 'nalta ei cupolă
Muiat-a inime de fier;
O, vin de mă consolă!*

*Ascultă cântecu-mi de dor
Incet, pătruns de milă;
Cu graiu-ți dulce de amor
Să te arăți copilă.*

T. CERCEL

O CRIMA INSPAIMANTATOARE

— INSEMĂNĂRILE UNUI REPORTER —

Transcriu mai la vale articolele pe care le-am scris în ziarul „Mapamondul”, în primăvara anului 1907, cu prilejul unei crime înspăimântătoare, care a sgudivit întreaga populație a Capitalei regatului Românesc.

Despre această crimă au pomenit, pe vremea-aceia, ziarele franceze „Le Matin” și „Le Journal”, făcând comentariile cele mai felurite, și, de multe ori, neadevărate. U Cluj / Central University Library Cluj

Pentru că se vorbește și astăzi despre acea sgudivitoare dramă, mă văd nevoit să fac un istoric complet.

În „Mapamondul” din 7 Martie 1907 am publicat următorul articol:

„O crimă înfiorătoare s'a petrecut astă-noapte, chiar în mijlocul Capitalei, și anume în piața Sărindar, la câțiva pași de prefectura poliției. Pe la orele două și jumătate după miezul-noptii, sergentul cu No. 12.645, pe când își făcea rondul, a descoperit cadavrul gol al unui om. Un fior de groază îi cuprinse inima. Imediat dădu alarma. Cei dinții cari sosiră la fața locului fură trecătorii întârziati de pe calea Victoriei. După o jumătate de ceas sosi și sub-comisarul de serviciu, d. I. Popescu-Popion, care a dispus îndată împrăștierea publeului.

Cadavrul era mutilat în mod înspăimântător. Mâini și picioare nu avea. Ochii erau scoși. Nasul cărn. Urechile tăiate. Deschizându-i gura, pentru facerea primelor cercetări, domnul sub-comisar a putut constata că victima avea patru măsele stricate și trei scoase, încă de multă vreme, de un dentist care nu și cunoștea meseria, de oare-ce gingiile erau făcute buciți. Domnul sub-comisar a dispus transportarea cadavrului la morgă, înștiințând în acelaș timp și pe domnul procuror.

Am căutat să avem o convorbire cu d. I. Popescu-Popion, care a bine voit să ne dea următoarele amănunte, pe cari le publicăm **in extenso**.

„Crima aceasta,—spuse domnul Popion,—este cea mai înfiorătoare din toate crimele pe cari le-am instruit până acum. Criminalul nu poate să fie om normal nici într'un caz, pentru că sălbăticia lui întrece orice margină. Ai văzut și dumneata că el nu s'a mulțumit numai să facă un omor, ci, după ce l'a ucis, i-a tăiat mâinele, picioarele și urechile, i-a seos ochii și turtit nasul. Mobilul crimei nu poate fi furtul, ci răsbunarea. Lucrul se poate explica foarte ușor, pentru că, dacă ar fi fost la mijloc o chestiune de furt, criminalul n'ar mai fi avut nevoie să-și arate sălbăticia, mutilând cadavrul. Sunt sigur acum că mă veți întreba: cine este criminalul? Iată-o întrebare la care nu pot să vă dau nici un răspuns, pentru că nici eu însumi, care sunt în poliție de zece ani, nu pot să știu. A! nu vreau

să-ți spun că nu știu nimic; dar presupunerile mele nu sunt deocamdată întemeiate. În sfârșit aveți răbdare. Criminalul va fi descoperit. Despre acest lucru pot să te încredințez încă de pe acum”.

Am mulțumit energicului sub-comisar pentru lămuririle pe cari mi le-a dat, l-am salutat cu respect, și m'am retras.

Nemulțumit însă cu aceste amănunte, am început să fac cu singur cercetări mai departe. În locul unde a fost găsit cadavrul nu era nici o picătură de sânge. Deci crima n'a fost săvârșită în piața Sărindar. Dar unde? Până în prezent nu s'a putut afla nimic. Presupunem însă, să nemernicul criminal a săvârșit crima în altă parte, și, ca să sfideze întreaga poliție, a adus cadavrul și l-a pus în centrul orașului.

Chiar polițiștii cei mai bătrâni, deprinși cu fel de fel de crime, au rămas înspăimântați de cinismul revoltător al criminalului.

Unde sunt însă mâinile și picioarele victimei? Oare nu cumva le-au luat vre-un vrăjitor? Într'adevăr, se știe că vrăjitorii au nevoie de oase omenști. În orice caz, crima este învăluită de un mare mister, și credem că poliția va avea mult de furcă, până când va reuși să lămurească lucrurile. Afară de cercetările poliției, pe cari le vom face cunoscut imediat cititorilor noștri, bine înțeles, după ce le vom afla, redacția ziarului nostru a însărcinat pe un detectiv privat să facă investigațiuni, și să ne ție în curent cu tot ce va afla. Citiți amănunte în numărul de mâine al ziarului „Mapamondul”.

Vestea aceasta a fost adusă la cunoștința publicului numai de ziarul „Mapamondul”. Celelalte ziare nu aveau nici o singură informație. Toată lumea poate să înțeleagă cât de vesel era directorul ziarului, și mai cu seamă eu, reporterul de noapte care obțineam un așa zis „succes gazetăresc”. Nași fi voit să cred că reporterii de la celelalte ziare sunt niște oameni de nimica, răi de lucru, dar faptul așa era, pentru că numai ziarul nostru publicase amănunte asupra odiosului asasinat. Directorul ziarului mi-a dat o gratificație de cincizeci de lei, cu condițiunea să-i încasez atunci când vor fi bani în casă.

8 Martie.

În ziua de 8 Martie am publicat următorul articol în ziarul „Mapamondul”.

„Sguduitoarea și nelămurita dramă, petrecută în piața Sărindar, a emoționat întreaga Capitală. Toată ziua a fost un adevărat pelerinagiu la morgă, unde lumea să ducea să vadă dacă nu cumva recunoaște cadavrul. Domnul director al morgii făcea onorurile da casă. Nimeni însă dintre vizitatori n'a putut recunoaște victima. Chiar împrejurările sunt neprielnice pentru această recunoaștere, din pricina marii desfigurări. Eminențul director al morgii ne-a atras atențiunea că victima trebuie să fie Ungur, de oare ce are mustățile unse și sfârcurile ascuțite. Am căutat să vedem dacă are pînteni la cisme, — să ne încredințăm că victima este Ungur, — dar n'am putut vedea nimica, pentru că, după cum am spus în numărul trecut al ziarului, cadavrul nu avea picioare, și deci nu putea fi încălțat.

Poliția cercetează meru, dar n'a putut afla până acuma nimica. Detectivul nostru privat s'a întors aseară rupt de oboseală, fără nici un rezultat. El însă nu e descurajat, și mâine va reîncepe cercetările. Persoanele cu cari am vorbit asupra crimei ne-au declarat că nu poate să fie prins criminalul așa de ușor. Nu publicăm deocamdată numele persoanelor, să nu stingherim cercetările poliției. Amănunte complete vom da în numărul de mâine.

9 Martie.

Corespondentul nostru din Sinaia ne-a transmis prin telefon următoarea veste:

„Șeful gării locale a primit un pachet dela poșta centrală din București. Spre marea lui surprindere, când a desfăcut pachetul, a găsit două picioare de om. Șeful gării a leșinat. Intervenind moașa comunală, căci

doctorul oraşului era plecat la Bucureşti, şeful a putut fi readus în simţiri, graţie unei sticleţe de eter, pe care o avea la dânsa eminenta coană-moaşă. Am putut vedea picioarele, care sânt goale. Ele trebuie să fie de bărbat, căci sânt mari, au nişte bătăţuri cât merele creţeşti, şi sânt foarte păroase. Neavând ce să facă cu ele, şeful gării le va trimite la Bucureşti, la direcţia generală a căilor ferate, pentru ca direcţia să dispună de ele, după cum va găsi de cuviinţă."

Fără îndoială că acele picioare erau ale cadavrului găsit în piaţa Sărindar. Tot în ziua aceea am primit următoarea telegramă de la corespondentul nostru din Piteşti:

„Dirigintele oficiului telegrafo-poştal din localitate a primit un pachet, care conţinea două mâini de om. Dirigintele a rămas uimit. Măinile trebuie să fie de bărbat, căci are bătăţuri în palmă. La mijloc trebuie să fie o crimă groaznică. Vă voi ţine în curent cu tot ceea ce voi putea afla. Mănile au fost expediate la direcţia generală a poştelor, să dispună de ele“.

10 Martie.

Iată articolul pe care l-am pulicat în ziarul „Mapamodul“, în ziua de 10 Martie. Il dau în întregime:

„Astăzi au sosit la morgă cele două mâni, expediate de dirigintele oficiului telegrafo-poştal din Piteşti, şi cele două picioare, expediate de şeful gării din Sinaia. Domnul director al morgii le-a pus la loc, şi a constatat cu o bucurie nespusă, că membrele, deşi nu se potriveau toamai de minune, totuşi nu puteau fi decât ale cadavrului din piaţa Sărindar. A mai rămas să fie descoperit autorul crimei. Iată o chestie care nu poate fi deslegată aşa de uşor, după cum ne-am închipui la prima vedere. Ce mister! Ce timpuri de sălbătăcie... BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mobilul crimei, de asemenea, este foarte greu de descoperit. Mulţi din poliştii noştri de seamă susţin că mobilul crimei trebuie să fie furtul. Am fi şi noi de această părere, dacă vetima ar fi fost îmbrăcată în haine bune. Câtă vreme însă cadavrul a fost absolut gol, părerile poliştilor nu pot fi îndreptăţite. Mai degrabă am putea crede, după bătăturile de la picioare şi dela mâini, că victima a fost un muncitor.

Deci motivul crimei a fost, fără îndoială, răzburarea. O femeie sau un bărbat a săvârşit crima? Iată întrebarea care trebuie să şi-o pună oricine se interesează de descoperirea criminalului.

Un agent dela siguranţă ne-a spus că crima a fost săvârşită de o femeie, de sigur, pentru că actul de răzuare a fost foarte sălbatic, şi numai o femeie poate fi capabilă de atâta cruzime. Agentul siguranţei are mare dreptate, dar nu e de admis ca numai o singură femeie să fi făcut această crimă. Un bărbat, fără îndoială, a dat ajutorul său. Victima trebuie să fi fost băratul acelei femei; iar bărbatul care a ajutat pe femeie să săvârşească crima, trebuie să fi fost amantul ei. Chestiunea este deci foarte lămurită.

Avem un cadavru mutilat, îmbrăcat într'un cearsaf dela morgă. Ne rămâne să mai aflăm pe criminali, şi atunci parchetul va putea dispune reconstituirea crimei.

Poliţia va avea mult de lucru. Vom căuta să ţinem în curent pe cititorii noştri, dându-le toate informaţiile, şi dovedind, odată cu aceasta, marea muncă pe care o depune direcţia noastră, pentru a fi în fruntea celorlalte ziare din România, şi pe acelaş picior cu marele ziar din apusul Europei.

11 Martie.

Cei cari ştiu ungureşte au putut citi în **Budapesti-Hirlap**, în ziua aceasta, următorul articol fulgerător:

AVEM CANIBALI IN EUROPA

Un ungar care trecea prin România a fost omorât, mutilat, iar cadavrul tăiat în bucăți și trimis în diferite orașe ale țării.
Amănunte înspăimântătoare.

„În ziarul valah „Mapamondul“ găsim amănunte înspăimântătoare asupra unei groaznice crime, care face să ți se ridice părul în vârful capului. Un distins Maghiar care trecea prin România a fost prins de Valahi și mutilat într'un mod înspăimântător. Picioarele și mâinile i-au fost tăiate; ochii seosi; iar cadavrul a fost adus și depus într'o piață din mijlocul Bucureștilor. Sălbătăcia Valahilor întrece orice margini. Nu gândește ministrul nostru de externe că trebuie să ceară satisfacția cea mai completă sălbaticilor din Valahia? Nu crede ministrul nostru de externe că trebuie să pună la carantină pe singurii canibali cari au mai rămas în bătrâna și civilizata Europă? Somăm pe trimisul nostru extraordinar și ministru plenipotențiar dela București să facă protestările cuvenite. Cerem ruperea relațiilor diplomatice cu sălbăticiii Valahi!...

Jos Valahii! Jos Canibalii! Trăiască nobilul popor Maghiar! Sus civilizația!“

12 Martie.

În marele organ al opoziției „Trăsnetul Cuvântului“, d. Iordache Ionescu-Iordion, prim-redactor, a scris un fulgător articol, din care extragem următoarele rânduri:

„Până când prefectul poliției va dormi în fotoliul său larg, iar criminalii vor face crimele chiar în fața sa? Până când guvernul acesta ticălos va mai fi răbdat de opinia publică să stea în fruntea treburilor statului? Până când opoziția va mai sta în opoziție, iar guvernul va mai sta la putere? Până când nu vom mai fi singuri de avutul nostru nici în centrul Capitalei? Trebuie să ne înarmăm chiar ziua, când trecem prin mijlocul Bucureștilor, căci prefectul de poliție a uitat că e pus în slujba de a păzi viața și averea cetățenilor. Un lucru însă este hotărât: Majestatea Sa Regele Carol, Marele Intelpt și Căpitan, a hotărât să cheme opoziția la putere, iar pe cei de la putere să-i trimeată în opoziție, ca să se învețe de altă dată a păzi viața oamenilor cari se plimbă prin centrul Capitalei“.

13 Martie.

În ziua de 13 Martie am scris în ziarul „Mapamondul“ următorul articol:

„Cel mai nepătruns mister domnește asupra cadavrului găsit în piața Sărindar. Detectivul nostru privat a muncit foarte mult, a făcut numeroase cercetări, și a ajuns să constate cu mulțumire că, dacă n'a descoperit nimica, cel puțin și-a făcut datoria până în cel din urmă moment.

Iată însă că o veste tristă ne vine de peste graniță. Vecinii noștri Unguri și-au perdut cu desăvârșire capul, și au devenit obraznici. Ei ne acuză de canibalism, spunând că mortul găsit în piața Sărindar este Ungur, și că noi procedăm așa, tăiem și spânzurăm pe fiecare călător Ungur care trece prin țara noastră. De prisos este să mai respingem această calomnie, pe care, suntem siguri, nici cei ce-au scris-o nu pot s'o creadă.

Ziarul „Budapesti Hirlap“ este de o îndrăzneală ne mai pomenită. Ziarul acesta care guvernului maghiar să întreprună relațiile diplomatice cu România. Lasă că nu avem ce pierde din ruperea acestor relații, dar gândindu-ne numai la îndrăzneala urmașilor Hunilor, putem pricepe câte suferinți au de îndurat frații noștri de dincolo.

Un militar cu care am stat de vorbă ne-a spus că s'a dat un ordin secret pentru mobilizarea corpurilor 1 și 2 de armată, pentru a preîntâmpina o eventuală invazie a Maghiarilor, care pândesc de multă vreme să ne distrugă podul de peste Duăre. Dăm însă știrea aceasta sub toată rezerva.

14 Martie

Nu credem necesar să mai reproducem articolele publicate cu această ocazie. Vom înșira faptele mai principale, de unde cititorul va vedea până unde au ajuns lucrurile.

Opoziția a început să facă intruniri publice. Sala Otelului Dacia și sala Băilor-Eforiei răsunau de glasurile stentoriale ale oratorilor, și de tuncetele de aplauze. Un consiliu de miniștri s'a ținut sub președinția M. S. Regelui. Șefii opoziției au fost chemați de vre-o câteva ori la palat.

Ministrul plenipotențiar al Austro-Ungariei fusese rechemat la Viena. De asemenea, ministrul nostru din Viena a fost rechemat la București. Presa din regat și presa din Austro-Ungaria scriau articole fulgerătoare, pline de blesteme și de îndemnuri pentru războiu. Groaza aceasta a ținut vre-o două săptămâni, în care timp guvernul devenise cu totul odios în fața judecării poporului. M. S. Regele a fost nevoit să cheme opoziția la putere, care a făgăduit cea mai complectă satisfacție poporului Maghiar. Poștii guvernauți însă, cum s'au dus din fruntea guvernului, au început o furtivă campanie, acuzând pe noul guvern că a lucrat cu bani Austro-Maghiari.

Abea după o lună, liniștea s'a restabilit; iar afacerile au început să-și urmeze calea lor normală.

Incheiere.

Drama aceasta care a zguduit puternic temelii statului Român a fost pusă la cale de mine. Declar că eu sunt criminalul. Mustrarea de conștiință nu mă mai îngăduie să ascund crima pe care am făcut-o. De aceea m'am hotărât să mă predau. Sper însă că justiția va fi indulgentă cu mine, iar domnii jurați îmi vor aduce un verdict de achitare, pentru triumful dreptății. Iată în ce împrejurări am comis această crimă înfiorătoare.

Tirajul ziarului „Mapamondul“ scăzând foarte mult, directorul a hotărât într-o zi reducerea personalului. Printre cei cari puteau fi dați afară, fără ca gazeta să sufere, eram și eu. Desperat, m'am hotărât într-o noapte să fac o crimă, luând precauțiuni enorme să nu fiu prins.

Aveam la facultatea de medicină un prieten, un doctorand, care ținea foarte mult la mine pentru că deși era unul din cei mai proști doctoranzi ai facultății, avea totuși un nume foarte cunoscut. Nu trecea măcar o singură zi, fără ca eu să nu strecur un cuvânt de laudă pentru prietenul meu.

M'am dus la acel doctorand, căruia i-am făcut atâtea servicii, și i-am spus:

— „Prietene, îmi trebuie un cadavru!“

Doctorandul s'a uitat lung la mine:

— „Ce, ești nebun? Ce vrei să faci cu un cadavru?“

I-am povestit în ce situație mă găsesse, apoi ceia ce am de gând să fac. Prietenul meu mi-a venit în ajutor. La facultatea de medicină sânt multe cadavre, pe cari studenții fac școală. Chiar în ziua aceea venise dela spitalul Colțea un cadavru proaspăt, pe care studentul mi l-a pus la dispoziție. Apoi, împreună, am făcut două pachete. Într'unul am pus picioarele, și le-am expediat, prin poșta centrală, sefului gării Sinaia. În celălalt am pus mâinile și le-am trimis dirigintelui oficiului telegrafo-poștal din Pitești.

Noaptea, la orele două și jumătate, împreună cu prietenul meu, am adus trupul, învălît într'un cearsaf, și l-am depus în piața Sărindar, luând cearsaful cu noi. După aceasta prietenul meu s'a dus acasă; iar eu am plecat la redacție, unde am scris articolul pe care cititorii l-au citit la început acestei povestiri.

Farsa mea, după cum vedeți, a prins de minune.

Directorul ziarului a fost foarte mulțumit că în dimineața zilei de 7 Martie numai ziarul „Mapamondul“ a avut amănunte asupra crimei din

piata Sărindar. Hărnicia mea a plăcut directorului, și de aceea nu m'a mai dat afară. Din contra, din ziua aceea am căpătat mai multă considerație, mi s'a mărit leafa și am fost numit șef-reporter. Un mic amănunt, și am terminat. Gratificația de cincizeci de lei pe care mi-a făgăduit-o directorul, n'am încasat-o nici astăzi, pentrucă în casa de fer a administrației nu s'a încasat banii pentru gratificații.

ALEX. GH. DOINARU

IN PARCUL SINGURATEC...

(DUPĂ PAUL VERLAINE)

În parcul singuratec și tăcut
Prin noapte două umbre au trecut.

Cu ochii morți, cu buzele uscate,
Zburând, șopteau de vremile uitate.

În parcul singuratec și tăcut
Prin noapte două umbre au trecut.

— Ce dragi ne-am fost odată, ții tu minte?

— La ce vrei să mai răscolim morminte?

— Azi numele-mi ți-e scump, tot cum îți fu?

Și chipul meu, în vis, îți vine? — Nu!

— Cum ne umplea de fericire toate

A noastre zile-o sărutare! — Poate!

— Ce mari nădejdi, ca'n vis, ne-am făurit!

— Înfrântele nădejdi s'au risipit.

Un vânt zglobiu le spulberă veșmântul

Și numai noaptea le-azi cuvântul.

MIHAI PETROV.

GHIOCCELUL

„...Mai uite-te, mai uite-te, că ce bine-i când ne vezi tu!“ grăiră ghiocelii și tămâioarele și crucea voinicului, când se văzură scaldate în lumina câtorva raze de soare ce se furisează printre frunzișul clătinat de vânt.

„Mai uite-te, mai uite-te!“ repetară căldărușile cari stăteau cu capetele plecate, la rădăcina unui măceș și se munceau să-și ridice ochisorii albaștrii către cer.

„Ssst“ se răsti plopul, tremurându-și frunzișul argintiu. „Tacă-vă gurile, că ochii lui vă omoară!“

— Așa o îi!“ răspunseră câteva aglici cari stăteau ce-va mai la o parte, într'o rariște. „Taman cum spune dumnealui!“

„Că doar n'a fi albit de geaba; vezi D-ta, înălțimea lui socoate că alții n'au mai dat ochi cu soarele și nu știi cât îi de plăcut să stai în fața lui!“ „Ah, surioarelor, surioarelor, de-ați ști voi ce bine-i să stai așa înecat în valurile de lumină ale razelor lui!“ „Îți rătăcesc privirile în necuprinsul văzduhului de azur și simți că ți se smulg rădăcinile și te ridici în sus pe razele cari tremură ca o pulbere de aur!“

— „Taci?“

— „Așa-i, așa-i“ grăiră câteva cicori cari își întorseseră capul către seară și nu-și mai luau ochisorii de pe el.

— „Stați, că mă urc eu acum pe spatele plopului ăstuia“ răspunse edera, încolăcindu-și brațele în jurul trunchiului sgronturos al plopului—„și o să vă spun și vouă cum e când se uită soarele la tine.“

— „Urcă-te, urcă-te!“

— „Ssst!“ Se răsti iarăși plopul. „Tăceți odată, că nu știți ce vorbiți!“ „Intrebați-mă pe mine cum mi se prăjește frunzișul la arșita lui!“ „Dacă eu care chipului sunt mai mare peste tot crângul și tot îmi vine câte-odată să mă înec de atâta zăpușală, dar voi, niște fleacuri?“

— „Fleac ești tu!“ „Auzi,, auzi, ce 'ndrăzneală!“ strigară florile cu toate.

— „Așa-i el, răspunse cornul care stătea mai la o parte, gârbovit și cu ramurile tăpoșate, ca mustățile unui motan ce stă cu ochii închiși și toarce la căldura vetrii.

„Il știu eu de când era mic“. „Era un hăidău lung și deșirat și se tot ruga de mine: lasă-mă, nene cornule să văd și eu cerul, lasă-mă!“ „Și l'am lăsat“. „Acum cine suferă? „Eu sufăr!“ „Că mă dor oasele tot stând ghemuit; nu mai am loc de dumnealui.“

„Bine grăiși, nene cornule, zău, ca din carte grăiși!“ răspunse un măceș, tremurându-și răsurrele cari păreau ca smulse din înaltul cerului, înecat în potopul luminei purpurii a asfintitului. „Nici eu nu mai pot trăi de răul lui!“ „Mi-am întors vârful către rădăcină, ce strâmtorat ce sunt!“

— „Nici eu nu mai văd cerul, tot din pricina uncheasului de plop“

grăi sorgul, tremurându-și crengutele încărcate de bobite roșii ca mărgearul.

— Nici eu, nici eu!“ murmură toate lemnele tufișului din mijlocul căruia se înălța plopul cărunț.

„Ssst! șopti acesta încetinel „Bine-i să fii mare... și să nu năpăstuești“... rău e să fii mare.... Sst!“ Și se lăsă tăcere peste crâng. Plopul păru ca de aur în revărsarea luminii de la asfintit. Glasul părau-lui se auzi și mai deslușit:

Glu, glu, glu glu,
 Pornesc de-acu,
 Spre lumi de ape,
 Ce-or să-mi îngroape
 Dorul pe veci...“

„Ce frumos cântă!“ șoptiră cruzățelele, legănându-se de-asupra undelor ca de argint.

— „Nu-i desmierdare mai dulce ca a lui!“ adăogă podbalul stând lenex cu foile lui late și păroase întinse pe spatele apelor pârâiașului.

— „Și nu-s povești mai mândre ca ale lui!“ șoptiră ciorile cu ochii închiși pe jumătate.

„Nu-s“ repetă frunzișul crângului.

— „Ssst!“ tremură iarăși glasul plopului. „Par'că eu nu știu povești?“

— „De-ai ști, ai spune!“ răspunse cornul cu crengile țapoase.

— „Ai spune, ai spune!“ zise tufișul întreg.

— „Oi spune!“ Și plopul începu:

„De-a fost, or spune ghiociei; eu știu c'a fost!

— „Ce-a fost, ce-a fost?“ strigară ghiociei de-odată.

„A fost un împărat căruia se închinau mulțime de neamuri și care stăpânea ținuturi fără de seamăn de frumoase.“

„N'avea copii. Și-i stătea 'ntristarea 'n palate“. Veniră vraci, veniră cititori de stele și de zodii. Nimic!“

„Nu ți-e scris să ai Maria-Ta!“

„Și-i scurtă pe toți c'o palmă. Acum era și mai trist când se uita la troscotul roșu care creștea de unde cursese sângele lor.“

„Veni un cerșetor.“

— „Știu eu, Măria-Ta.“

— „Ce știi?“

— „Să iei rouă de flori de nalbă, în noaptea când o ieși luna nouă întâi.“ Să bea împărăteasa și să vezi!“

— „Stau.“

„Născu împărăteasa o fată frumoasă de se minunară toți.“

— „Să fi fost băiat!“ zise împăratul și-i puse numele Ghiocel, nume de voinic, fiindcă o să aibă de stăpânit și de judecat.“

„Si porniră, din loc în loc, de vestiră mulțimii că împăratul a căpătat o domniță,

Gingașă ca o floare.

Frumoasă ca un soare,

„Crescu mare și 'ntinerea împăratul când se uita la dânsa“.

„Se 'mpiedica 'n barbă, dar tot nu-l putea prinde fata când se jucau prin grădină.“

— „Nu osteniși, tată?“

— „Nu!“

— „Eu ostenii.“

— „Vino să te iau pe genunchi.

Și-i cânta 'mpăratul:

„Copilo din rouă,
la spune-ne nouă,
Ce-ți este mai drag,
Babă ori moșneag?“

— „Zi babă“ o 'nvață 'mpărăteasa.

— „Ba zi moșneag!“

— „Babă!“

— „Du-te, urâto, la babă! îi zicea 'mpăratul.

— Ba, nu, moșneag, moșneag mi-e mai drag.“

Și o sărutau până li se ura.

— „De ce-mi zici „copilă din rouă tată?“

— „Ești frumoasă, tată!“

— „Ca o picătură de rouă, când strălucește 'n soare!“ zicea împărăteasa.

— „Să nu-i spui Măria-Ta, că-i rău!“ zise cerșetorul.

— „Nu!“

„Și la curtea 'mpărătească era un grădinar lung și adus de sate că nu stăteau nici hainele pe el. Cu gâtul întins, cu mustățile tăpoșate în jos, cu urechile pleoștite și vinete roșii, cu nasul cârn, cu gura mare până la urechi. Când râdea își căsca numai gura și făcea „hă“, par'că gemea.

— „Hă, de-ai știi, mândră domniță, de ce-ți zice Măria Sa „copila din rouă.“

— „De ce?“

— „Hă.“

„Și iar o mai întâlnești odată prin grădină și iar:

— „Hă, de-ai ști, mândră domniță, de ce-ți zice „copilă din rouă?“

— De ce-mi zici, tată, copilă din rouă?“

— „Cum înviază roua iarba și florile, așa-mi dau mie viață lumile ochilor tăi!“

— Asa o fi!“

Și căzu domnița bolnavă. Bolea mereu și de geaba veniră vraci fără de număr, că nimeni nu știu să afle leacul. Intr'o zi, pe când împărăteasa stătea plângând la capu-i, ea numai ce-și deschise ochii și 'ntrebă:

— De ce-mi ziceți voi copilă din rouă?“

— „Ți-a spus tatăl tău!

— „Grădinarul ci-că nu-i așa!“

— „Minte!“ Și iar mai întrebă odată: „de ce-mi ziceți copilă din rouă? Atunci împărăteasa îi spuse tot. Și când isprăvisese cu spusul, fata nu mai era. Era doar o floare albă ce stătea c'o picătură de rouă în ochi, ca o lacrimă. Plânse împăratul, împărăteasa, curtenții

și toată 'mpărăția. Apoi sădiră floarea 'n grădină, sub fereastră: și soarele-i lăsa acolo și dimineța tot acolo îi găsea. Și când veni toamna de muriră florile și rămase grădina pustie, pustiul se așază și în sufletul împăratului și împărătesei, precum se așezase și în palat. Se făcu iarna așa de lungă, iar când fu aproape ca să se reverse mugurii și se arăta soarele tot mai arzător, împăratul stătea la fereastră și i se ruga:

„Trimitre-i viață și lumină,
Prin tremurări de rază
Să se ridice iar din tină,
Durerea să ne-o vază!“

Și plâneau amândoi. Iar împăratul se tot ruga să-i vie sfârșit zilelor.

Ci într'o seară pe când stătea el cu împărăteasa jos, în grădină, de odată se prefăcură în doi copaci ce se înălțau către cer și-i tremurau frunza așa, tăman ca mine. Și aci plopul tăcu.

„Știți voi cine-i împăratul acela? întrebă el din nou.

— „Știm, știm!“ răspunseră ghiociei suspinând. „Te cunoaștem, îți înțelegem glasul; tu esti.

„Ssst! suspină plopul și-și scutură frunzișul de rouă, ca și cum ar fi plâns.

Glasul pârâului se auzi iar și mai deslușit:

„Glu, glu, glu, glu,
Pornesc de-acu,
Spre lumi de ape
Ce-or să-mi îngroape
Dorul pe veci...!“

D. N. CIOTORI

MOR VISELE...

Bucium dela oi
Plânge prin vâlcele —
Și topite 'n jale
Mor visele mele...

Și in agonie
Și'n apus de soare, —
Dangătul de clopot
Spusu'mi-a că moare:

Mor visele mele
Din copilărie:
Echo aiurând
Și în agonie...

Spusu'mi-a că moare
Vis și chinuri grele...
Pentru-ce dar soarta
Ne poartă'n spre ele?

VICTOR HORTOPAN-RUGI

O INTÂMPLARE SCURTĂ DE DUP'AMIAZ

(SCURTĂ)

În dup'ameaza de S-ta Maria mare, în băutura Armanului, scripca lui Mitrică, învârtea o horă sprintenă. Codanele cu flori de târg în cosită, lăsau capul pe spate, de-a mândrie, mesecând țărâna cu condurii. Scrânciobul cu politele mâncate pe-alcouri de putregai, țipa din mădulare, zbântuindu-l vermușii de copii. Gâtișor Ciobanul, înfipt într'o măciucă de arin, cu degetul atârnat de curmeiul de la glugă, probălua un răs șerpuitor, care râura în cinstea sărbătoarei de azi.

Perdeluța de stambă, de la geamul dughenei, se ridica și capul cătrănit al Arisiecei, mezinei Armanului, se ivi, împodobind frunzele mușcatelor din glastră, cu florii obrazului ei minunat.

Iorgu Savului, cinstia pe lăiță, subt aguzi. Între murueala dughenei, cam bolnavă de felul ei, zvonea gura satului, ca o grădină de bondari. Fumul de iarba dracului, se legăna între pălăriile largi, măslinii și grindă.

Toate se desfășurau cu o voce bună și o înfrățire de inimi, cum nu se mai află, mai ales că și D-zeu s'a gândit la ziua aceea, c'a oglindit fața firei, într'un cer cald, ca sânul mamei.

Prin aerul luminos, ce perinda șusaua de la un capăt la altul, venea pe umeri de vârtel, un călăreț. Haramul pe care era călare zmuncea din zăbală, ca o fiară turbată și se învoea țanțos, pe toate laturile, măcinând prundul, cu potcoavele. De-o sută de prăjini de loc, trebuia să-l stăpânească, ca să stee în fața dughenei. Pe grumazul înspumat, curgea o coamă noptatecă și de-alungul botului, se prelingea o ață de sânge.

Poclada de catifea, bătută în stele de argint, îi încingea bine trupul rotund, iar strunele și frâul de piele galbenă se isprăveau cu un soare de aramă, în ținta frunții.

— Aista are șapte puteri, grăiau voinicii, care spărseseră hora și ocoliră haramul, spre a-l dezmerda de-aproape cu laudele. Uncheșii își trăgeau opinca, în rândul tineretului, trudindu-și ochii la strălucirea pafțalelor.

Harapul sălta în două picioare, se ploconea căzând într'un genunchi, mușca muștiucul și iar își ridica capul în slavă, scuturându-i ca de friguri.

Gâtișor Ciobanul, făcuse militia la Roșiori, în Tecuci și știa ce vr'a să zică sămânța de cal rău, că doar îi avusese în palmă pe tot, iar călărețului după înfățișare, nu-i prea da încrederea toată! Dar fudul era călăreț! Privea norodul ca printr'o negură! Striga Armanului, să-i aducă un urcior, cu de cel negru și crășmarul, în câteva sucituri de călcăe, îi fu pe poruncă.

Strângând urciorul de toartă, în care ferbea spuma, îl propti de buză ș'apoi făcu semn lui Mitrică, care s'apropia cu capul plecat.

Apăsând urechea pe scripcă, zise una tremurată și cu foarte multe înlesniri.

Drughineată bătea cobza în răstâmpuri, c'o pană de găscă.

Din topirea la olaltă a strunelor, izvorau atâtea patimi înlănțu-toare!

Străinul își încordă brațul și fiind prididit de-un fior îndărătnic, zvârli urciorul în furca scrânciobului, de-l hârbui și cu stânga umbla să-si domolească fugarul, care-și eșise din piele.

Arisiaca își trase ca fulgerul capul din fereastră și poporeni se cău-tau din ochi, unul pe altul.

Imprejmuirea amuțise! Moș Bolocan, mușteriu vechiu al Arma-nului, necăjea un cântec, unde-va, pe două potecute și s'auzea așa de curat!

Din gura Buhociului venea un vânt pe aripi domoale și se încurca în creștetul aguzilor. Lăstunii potopeau sârmele de telegraf din drum și țiuiau încetșor, purtând parcă dorul altor patrii!

Harapul se sprijinea în pulpele de dinapoi și făcea salturi de lă-custă, în toate părțile. Străinul stătu câteva minute în aer, cu toate că scările se țineau de talpă cârcel. De la o vreme, nu se mai putu cumpăni și se răsuci pe-o coastă, cu fruntea la pământ. Ciubota din dreapta, era strânsă pe picior și trufașul rămase spânzurat, cu osul gleznei în scara de oțel.

Calul slobod, ocolind șanțul satului, privi de câteva ori înapoi și văzu că nu putea lepăda zdreanța, care-l întovărășea pretutindeni, în țărâna scormonită. Incretindu-i-se pielea de înversunare își în-grămădi sub pântec picioarele în zbor și eși prin poarta jităriei, la vale, cotropind largul miriștelor trezite, cu nările rupte de vânt și cu ochii prinși de-o nălucă care-l împingea... nu știi unde!...

Mitrică se rupse din pragul dughenei și se 'ndrumă acasă, la țiganică, printr'o hudiță plină de câini, cu pălăria de săcară trasă a-marnic pe ochi, ca de-o vinovăție; iar scripcă sub pulpană, își lun-gea gâtul în urmă, prin spărtura surtucului, ca să se încredințeze par'că, de cată a se risipi poporul din bătătura Armanului...

C. SECHE

FULGI DE ZĂPADĂ

Afară ninge. Albii fluturi
Se'ngrămădesc pe 'ntregul sat.
Timid adie vântul, pomii
Se leagăn rar, ca niciodat'.

Și ninge, ninge ca din zarzări
Atâtea albe flori picând,
Când râde soarele'n ogoare
Și iarăș vin cocorii rând.

Trec stol de vrăbii la pădure.—
Grozavă sfadă'n zvonul lor
De ciripiri ușoare!. Toate:
Ghem uriaș arată'n zbor.

Clipitele de primăvară
Departate sunt, și nu mai știi
De ce în suflet mi se-așterne
Urâtul dorului pustiu!

*Pesemne trece iar ispită
Prin gându-mi trist... Sunt călător,
Ajung acasă fără de veste,
În geamul tinzii bat ușor.*

*În laturi sare vechea uș ,
Apare mama plânsă'n prag,
Cu sete își privește-odorul
Atât de scump și-atât de drag.*

*Tresare stinsă vocea mării
Învăluită în suspin...
— «Eu-s mamă, vino pân'afară
Și'mbrățișează pe strein».*

*Și zorile din ochii-mi tineri
Sărut'apusu-i din vederi...
— «Tot tristă seară semeni, mamă
Cu ochii vineți de dureri!»*

*Afară ninge. Albii fluturi
Se'ngrămădesc pe'ntregul sat.
Acum mai văd abia în minte
Al casei cuib deșert, uitat.*

C. ZNAGOVEANU

RASPUNSURI

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mai multora. — Aveți răbdare; vom răspunde în numărul viitor.

D-lui D. Z. — Traducerea va apare. Publicăm bucuroși și altele, dar numai schițe și nuvele.

AVIS

Grăbiți-vă și profitați de mare chilipir; căci n'a fost, nici n'o să mai fie așa chilipir ca, cu 40 bani să luați cărți literare românești, format mare de câte 200—300 pagini din Colecția Șaraga, care se vindeau cu 1 leu exemplarul.

Biblioteca românești Șaraga, de câte 100 pagini cu 15 bani volumul.

Xenopol A D., *Istoria Românilor* în 12 volume mari de câte 275 pagini numai cu 7 lei toate 12 volume în loc de 18 lei.

Pentru domnii. Institutori, Învățători, Preoți, Notari și Primari, care cu puțină parale pot să-și facă o Bibliotecă frumoasă, *le fac din aceste cărți plătibile în 4 rate lunare*, comenzi de la 25 lei în sus.

Cereți *gratuit* pachetul cu tot felul de cataloage de cărți, etc., la

Nicolai A. Petroff

Librar-Editor,

BACLAD. Str. Ștefan cel Mare No. 104—105.